

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԻՆՎՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» Ապահովագրական ՓԲԸ (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնվել է 1997թ. սեպտեմբերի 2-ին «Էֆես» ԱՓԲԸ անվանմամբ և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ապահովագրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 02.09.1997թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N0014 արտոնագրային համարով: 2003թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը վերանվանվել է «ԻՆՎՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ: 28.03.2008թ. Ընկերությունը վերալիցենզավորվել է N0005 արտոնագրային համարով:

Ընկերությունը զբաղվում է ընդհանուր ապահովագրական գործունեությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Ընկերության կողմից կնքվող ապահովագրական պայմանագրերի հիմնական տեսակներն են՝ դժբախտ պատահարներից, առողջության, ցամաքային տրանսպորտի, փոխադրվող գույքի, հրդեհից և բնական աղետներից, ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության, ֆինանսական վնասների, ընդհանուր պատասխանատվության, արտասահման մեկնողներին աջակցության ապահովագրությունը: Բացի այդ Ընկերությունը իրականացնում է օդանավերի և ջրային փոխադրամիջոցների, ինչպես նաև դրանց օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն: 2010թ.-ից Ընկերությունը հանդիսանում է Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն իրականացնող բյուրոյի անդամ և 2010թ. հոկտեմբերից կնքում է ԱՊՊԱ պայմանագրեր:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը և 3 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ 0010, ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 51,53 տարածք 47,48,50:

2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1. Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Սեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Սեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2. Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվում են վերագնահատված գումարով:

3.3. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4. Վերադասակարգում և վերաներկայացում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից:

Ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ընդունվել են Ընկերության կողմից

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 34.2:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Ընկերությունը ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների զուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք`

- ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,
  - բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ մանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:
- ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես` ծանոթագրություն 35:

Տարեկան բարեփոխումներ 2009-2011թթ.

2009-2011թթ-ի բարեփոխումները ուժի մեջ են մտել 2013թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, թեև հնարավոր էր նաև դրանց վաղ կիրառումը:
Ստորև ներկայացված է փոփոխությունների հակիրճ նկարագրությունը, որոնք կիրառելի չեն Ընկերության համար:

Փոխառության ծախսումներ

Փոփոխությունն ուղղված է այնպիսի իրավիճակին, երբ Ընկերությունը որոշում է կիրառել ՖՀՄՍ 1-ի ազատումը *ՀՀՄՍ 23-ի «Փոխառության ծախսումներ»* պահանջներից, պարզաբանելով որ.

- փոխառության ծախսումները, որոնք կապիտալիզացվել են նախքան անցման ամսաթիվը, համաձայն նախորդ համընդհանուր ընդունված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների (GAAP-ի) պետք է տարվեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն,
- անցման ամսաթվից հետո կատարված փոխառության ծախսումները, որոնք վերաբերվում են անցման ամսաթվին կառուցման փուլում գտնվող որակավորվող ակտիվներին պետք է հաշվարկվեն համապատասխան ՀՀՄՍ 23-ի,
- երբ առաջին անգամ որդեգրողը որոշում է կիրառել ՀՀՄՍ 23-ի պահանջները անցման ամսաթվից վաղ ամսաթվով, փոխառության ծախսումները պետք է հաշվառվեն ՀՀՄՍ 23-ի համաձայն, նշված վաղ ամսաթվին կամ դրանից հետո:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

Փոփոխությունը տալիս է պարզաբանում համեմատական տեղեկատվության պահանջների վերաբերյալ, երբ կազմակերպությունը տրամադրում է ֆինանսական վիճակի մասին երրորդ հաշվետվությունը ելնելով ՀՀՄՍ 8-ի պահանջներից, կամ ըստ իր կամքի:

Հետևյալ խնդիրներն ուղղված են ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ հաշվետվությանը.

- ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդների համար համեմատական տեղեկատվությունը պահանջվում է, երբ կազմակերպությունը փոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, կամ կատարում է հետընթաց վերահաշվարկներ կամ վերադասակարգումներ, համապատասխան ՀՀՄՍ 8-ի, և
- ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդների համապատասխան ամսաթիվը հանդիսանում է նախորդ ժամանակաշրջանի սկիզբը: Այլևս չկա պահանջ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական մնացորդներին վերաբերվող ծանոթագրությունները ներկայացնելու վերաբերյալ:

Փոփոխությունը նաև հստակեցնում է խնդիրներ նվազագույն պահանջներից դուրս համեմատական տեղեկատվության վերաբերյալ, մասնավորապես

- պարզաբանում է թե արդյոք կազմակերպությունից պետք է պահանջել ներկայացնել ամբողջական ֆինանսական հաշվետվության փաթեթը, երբ այն տրամադրում է նվազագույն համեմատական տեղեկատվության պահանջներից դուրս ֆինանսական հաշվետվություններ (օրինակ` հավելյալ համեմատական տեղեկատվություն),

- բացատրում է, որ ֆինանսական հաշվետվության հավելյալ տեղեկատվությունը պարտադիր չէ ներկայացնել ամբողջական ֆինանսական հաշվետվության փաթեթի ձևով նվազագույն պահանջներից դուրս ժամանակաշրջանների համար: Ներկայացված յուրաքանչյուր հավելյալ տեղեկատվություն այնուամենայնիվ պետք է ներկայացվի ՖՀՄՍ-ների համաձայն և կազմակերպությունը պետք է ներկայացնի համեմատական տեղեկատվությունը կից ծանոթագրություններում:

ՀՀՄՍ 16, Հիմնական միջոցներ

Փոփոխությունն ուղղված է սպասարկող սարքավորումների դասակարգմանը: Այն պարզաբանում է, որ խոշոր պահեստամասերը, ռեզերվային սարքավորումները և սպասարկող սարքավորումները պետք է դասակարգվեն, որպես հիմնական միջոց, երբ դրանք համապատասխանում են հիմնական միջոց սահմանմանը ՀՀՄՍ 16-ի համաձայն, իսկ հակառակ դեպքում ճանաչվում են որպես պաշար:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում

Փոփոխությունը հստակեցնում է, որ սեփականատերերին կատարված բաշխումներին և կապիտալի գործարքի ծախսումներին վերաբերվող շահութահարկը պետք է հաշվառվի համաձայն *ՀՀՄՍ 12-ի «Շահութահարկ»*:

3.6. Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում: Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխություններն ու մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև: Թողարկվել են նաև այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ըստ կանխատեսման էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՀՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտում կատարված փոփոխությունների:

Դեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

«Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը՝ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:

Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍ-ն պարզաբանեց զուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

ՀՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*, ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՀՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդաբանության և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Քանի որ ՀՀՄՍ 9 նախագծի «արժեզրկման փուլը» դեռ չի ավարտվել, ՀՀՄՍԽ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՀՀՄՍԽ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՀՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՀՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները, հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՀՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 36, Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 36-ի փոփոխությունը վերաբերվում է արժեզրկված ակտիվների փոխհատուցվող գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտմանը, եթե այդ գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա, հանած օտարման ծախսերը: Թույլատրելի է վաղ կիրառումը, եթե տվյալ կազմակերպությունն արդեն ընդունել է ՀՀՄՍ 13-ը:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար չափանիշների կիրառման անհամապատասխանություններին: Փոփոխությունները վերաբերում են անհամապատասխանության երկու բնագավառների.

գ Վերաբերում է «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստին: ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:

գ Վերաբերում է համախառն մարման համակարգերին, ինչպիսիք են բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների կողմից կիրառվող քլիրինգային կազմակերպությունները: Գործնականում ՀՀՄՍ 32-ի պահանջի մեկնաբանության մեջ առկա էր բազմազանություն, հաշվանցման հասցեյու համար պետք է լինի ակտիվի և պարտավորության «միաժամանակյա մարում»:

Փոփոխությունների մեջ ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանել է զուտ մարման սկզբունքները և ներառել է «համախառն մարման համակարգի» օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Այս փոփոխությունները կատարվել են ՀՀՄՍ 7-ում լրացուցիչ բացահայտումների հետ համատեղ, հաշվանցման և նմանատիպ համաձայնությունների իրավունքների արդյունքների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.

2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՀՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր
- փոփոխվում են եզրակացությունների համար հիմքերը՝ պարզաբանելու համար, որ ընկերությունը պարտադրված չէ հաստատված տոկոսադրույք չունեցող կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը զեղչել հաշիվ-ապրանքագրում նշված գումարից ցածր արժեքի, եթե զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

ՀՀՄՍ 16, Հիմնական միջոցներ

Վերագնահատման մեթոդ-կուտակված մաշվածության համամասնորեն վերաներկայացում

- քննարկվում է հիմնական միջոցի միավորի համար վերագնահատման մեթոդի կիրառմամբ չափվող կուտակված մաշվածության հաշվարկման եղանակների փաստացի բազմազանությունը,
- պարզաբանվում է, որ համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է այնպիսի եղանակով, որը համադրելի է հաշվեկշռային արժեքի վերագնահատմանը,
- պարզաբանվում է, որ կուտակված մաշվածությունը հաշվարկվում է որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված արժեզրկումից կորուստները հաշվի առնելուց հետո հաշվարկված հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն:

ՀՀՄՍ 24, Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմ

- փոխում է «կապակցված կողմ»-ի նշանակությունը, որպեսզի ներառի «կառավարչական կազմակերպությունները», որոնք մատուցում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ՝ հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպությանը,
- պահանջում է բացահայտել գումարները, հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպության կողմից ճանաչված որպես սպասարկման վճար առանձին կառավարչական կազմակերպությանը, առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ մատուցելու համար,
- ապահովում է օգնություն, այնպես որ հաշվետվություն տրամադրող կազմակերպությունը պարտավոր չէ բացահայտել առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցման բաղադրիչները, երբ փոխհատուցումը կատարվում է կառավարչական կազմակերպության կողմից:

ՀՀՄՍ 38, Ոչ նյութական ակտիվներ

Կուտակված ամորտիզացիայի վերագնահատման համամասնական մեթոդի վերաձևակերպումը

- կատարում է ոչ նյութական ակտիվների հաշվառմանը համարժեք փոփոխություններ, ինչպես վերոնշյալ ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ»-ի համար:

Տարեկան բարեփոխումներ 2011-2013թթ.

2011-2013թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՀՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հուլիսի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

Պարբերություն 52-ի գործողության ոլորտը (պորտֆելի բացառությունը)

- պարզաբանում է, որ ՀՀՄՍ 13.52-ի պորտֆելի բացառությունը վերաբերում է բոլոր հաշվառված պայմանագրերին ՀՀՄՍ 39-ի «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» կամ ՀՀՄՍ 9-ի «Ֆինանսական գործիքներ» շրջանակներում, անկախ նրանից թե այդ պայմանագրերը վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների սահմանմանը համապատասխան ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում»,
- սա նշանակում է, որ ապրանքային պայմանագրերը կարող են կնքվել զուտ դրամով և հաշվառվել որպես ֆինանսական գործիք, կարող են համապատասխանել այս բացառությանը:

ՀՀՄՍ 40, Ներդրումային գույք

Պարզաբանում է ՀՀՄՍ 3-ի և ՀՀՄՍ 40-ի փոխկապակցվածությունը, գույքը դասակարգելով որպես ներդրումային գույք կամ սեփական գույք

Պարզաբանում է, որ ՀՀՄՍ 3-ը և ՀՀՄՍ 40-ը իրարամերժ չեն: Այդ իսկ պատճառով, սահմանում է.

- անկախ նրանից թե գույքը սեփական գույք է կամ ներդրումային գույք, պահանջվում է դատողություն կատարել համաձայն ՀՀՄՍ 40.7-14-ի,

- անկախ նրանից թե ներդրումային գույքի ձեռքբերումը սահմանվում է որպես բիզնես համադրություն կամ ակտիվի ձեռքբերում, պետք է հղում կատարվի ՀՀՄՍ 3-ին (ոչ ՀՀՄՍ 40.7-14) որոշելու, թե արդյոք դա բիզնես համադրություն է:

Թողարկվել են որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1. Ապահովագրության պայմանագրեր

Ապահովագրության պայմանագիր է համարվում այն պայմանագիրը, համաձայն որի կողմերից մեկը (ապահովագրողը) պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի վրա: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը ցանկացած սցենարի (ընթացքի) դեպքում կարող էր ապահովագրողի կողմից նշանակալի լրացուցիչ հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ, բացառությամբ այն սցենարների, որոնք չունեն կոմերցիոն բովանդակություն (այսինքն՝ գործարքի տնտեսական կողմի վրա նշմարելի ազդեցություն չունեն): Վերը նշված լրացուցիչ հատուցումները վերաբերում են այն գումարներին, որոնք գերազանցում են ապահովագրական պատահարի տեղի չունենալու դեպքում վճարվելիք գումարները:

Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են նաև փոխանցել ֆինանսական ռիսկ: Ֆինանսական ռիսկը ստորև նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ սահմանված տոկոսադրույք, ֆինանսական գործիքի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկունակություն կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին:

Պայմանագիրը, որը բավարարում է ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, մնում է որպես ապահովագրության պայմանագիր մինչ իր ժամկետի վերջը, նույնիսկ եթե ապահովագրության ռիսկը զգալիորեն կրճատվում է այդ ժամանակաշրջանի համար, մինչև բոլոր իրավունքները և պարտականությունները մարվում են, կամ դրանց գործողության ժամկետը լրանում է:

Ճանաչում և չափում

Համախառն ապահովագրավճարներ

Համախառն ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր ստացվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Համախառն ապահովագրավճարները ընդգրկում են միջնորդներին վճարվելիք միջնորդավճարները, և չեն ներառում ապահովագրավճարների գծով հարկերը և այլ պարտադիր վճարները:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակած ապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված ապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է, որպես չվաստակված ապահովագրավճարների պահուստ:

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ծածկույթի ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր վճարվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Չվաստակած վերաապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված վերաապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո շիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է՝ որպես չվաստակված ապահովագրավճարների համախառն պահուստում վերաապահովագրողների մասի փոփոխություն:

Համախառն հատուցումներ

Համախառն հատուցումները բաղկացած են ապահովադիրներին վճարված հատուցումներից, ապահովագրության պայմանագրերից բխող պարտավորությունների գնահատականների փոփոխություններից, կարգավորման ներքին և արտաքին ծախսերից: Հատուցումները ճանաչվում են դրանց ներկայացման պահին:

Համախառն հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը

Հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով համախառն ապահովագրական հատուցումը ճանաչվում է համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն:

Վերաապահովագրության միջնորդավճարներից եկամուտ

Ստացված կամ ստացվելիք վերաապահովագրության միջնորդավճարները, որոնք չեն պահանջում ընկերությունից հավելյալ ծառայությունների մատուցում, ընկերության կողմից ճանաչվում են որպես եկամուտ համապատասխան պոլիսների ուժի մեջ մտնելու կամ վերակնքման պահին: Այնուամենայնիվ, եթե հավանական է, որ ընկերությունից կպահանջվի հետագա ծառայությունների մատուցում, ապա միջնորդավճարը, կամ դրա մի մասը, հետաձգվում է և ճանաչվում որպես եկամուտ այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվում են ծառայությունները:

Ձեռքբերման ծախսեր

Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի ձեռքբերման ծախսերը ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանի համար, երբ դրանք տեղի են ունեցել: Ձեռքբերման ծախսերն ընդգրկում են ուղղակի ծախսեր, ինչպիսիք են օրինակ միջնորդավճարները և բժշկական վճարները: Ձեռքբերման ծախսերի մի մասը հետաձգվում է հետագա հաշվապահական ժամանակաշրջանների համար այդ հետագա ժամանակաշրջաններ հետաձգված ապահովագրավճարներին համապատասխանելու համար: Ձեռքբերման ծախսերի հետաձգումը հաշվարկվում է՝ յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով ձեռքբերման ծախսի վրա կիրառելով չվաստակած ապահովագրավճարների և գրանցված ապահովագրավճարների հարաբերակցությունը:

Ապահովագրական պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ պայմանագրերը ուժի մեջ են մտնում: Այս պարտավորությունները հայտնի են որպես չկարգավորված պահանջների պահուստ, որը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած, բայց դեռևս չվճարված պահանջների գծով գնահատված վերջնական ծախսումների վրա, անկախ նրանից ներկայացված են, թե՛ ոչ, ինչպես նաև համապատասխան պահանջների գծով կարգավորման ծախսերի վրա, հանած ակնկալվող սուբրոգացիոն և այլ վերականգնումները: Որոշ պահանջների ծանուցման կամ կարգավորման առումով կարող են լինեն հետաձգումներ, հետևաբար այս պահանջների վերջնական արժեքը չի կարող հստակորեն որոշվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորությունը հաշվարկվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով ստանդարտ ակտուարական պահանջների կանխատեսման մեթոդները, որոնք հիմնվում են էմպիրիկ տվյալների և ընթացիկ ենթադրությունների վրա, որոնք կարող են ներառել բացասական շեղման մարժա: Պարտավորությունը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքով: Հավասարակշռման և աղետների պահուստ չի ճանաչվում: Պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային պարտավորությունները կատարվում են կամ երբ այն դադարում է:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը իրենից ներկայացնում է ապահովագրավճարների այն մասը, որը ակնկալվում է ստացվել հետագա ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Սովորաբար պահուստը նվազեցվում է պայմանագրի ժամկետի ընթացքում և ճանաչվում է որպես ապահովագրավճարներից եկամուտ:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե արդյոք իր կողմից ճանաչված ապահովագրության պարտավորությունները համարժեք են՝ օգտագործելով իր ապահովագրության պայմանագրերի ներքո ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ընթացիկ գնահատումները: Եթե այդ գնահատումը ցույց է տալիս, որ իր ապահովագրական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները) համարժեք չեն գնահատված՝ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հետ համեմատած, ապա ամբողջ պակասուրդը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Վերաապահովագրություն

Ընկերությունը փոխանցում է ապահովագրական ռիսկը իր սովորական գործունեության ընթացքում՝ բոլոր դասերի գծով: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներկայացնում են վերաապահովագրող ընկերություններից ստացվելիք գումարները:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, երբ հաշվետու տարվա ընթացքում առաջանում է արժեզրկման հայտանիշ: Արժեզրկումն առաջանում է այն ժամանակ, երբ կա օբյեկտիվ վկայություն, որ վերաապահովագրական ակտիվի ճանաչումից հետո Ընկերությունը կարող է չստանալ բոլոր ստացվելիք գումարները, որոնք պետք է վճարվեն համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն և այդ իրադարձությունն ունի արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը ստանալու է վերաապահովագրողից: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վերաապահովագրության ձեռքբերման գծով օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ձեռքբերման օրվա դրությամբ և չեն ամորտիզացվում: Վերաապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանը ապահովադիրների նկատմամբ իր պարտավորություններից:

Վերաապահովագրության գծով պարտավորություններ են հանդիսանում վերաապահովագրող ընկերություններին վճարվելիք գումարները: Վճարվելիք գումարները գնահատվում են համապատասխան վերաապահովագրության պայմանագրերի համաձայն: Ապահովագրավճարները և պահանջները ներկայացվում են համախառն հիմքով՝ ստանձնած և փոխանցված վերաապահովագրության համար:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները և պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային իրավունքները կատարվում են, կամ, երբ պայմանագիրը փոխանցվում է այլ կողմի:

Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը հաշվառումը նույնն է, ինչ ֆինանսական գործիքներից, ինչպես նկարագրված է 4.7, 4.8 և 4.9 ծանոթագրություններում:

4.2. Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Ապահովագրության պայմանագրերին չվերաբերող եկամուտների և ծախսերի ճանաչման չափանիշները ներկայացված են ստորև:

Ներդրումային եկամուտ

Ներդրումային եկամուտը բաղկացած է շահաբաժիններից, տոկոսային եկամուտից, պարտքային արժեթղթերի և այլ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի ամորտիզացված արժեքի փոփոխություններից:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է, երբ հաստատվում է Ընկերության կողմից գումարը ստանալու իրավունքը:

Ներդրումներից զուտ օգուտ կամ վնաս

Ներդրումներից զուտ օգուտը կամ վնասը, որը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ներառում է ֆինանսական ակտիվներից և ներդրումային գույքից օգուտը կամ վնասը: Ներդրումների վաճառքից օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է որպես զուտ վաճառքի և սկզբնական կամ ամորտիզացված արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է վաճառքի գործառնության պահին:

Ձուտ առևտրային եկամուտ

Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

Ֆինանսական ծախս

Վճարված տոկոսագումարը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսագումարը ներառվում է տոկոսային ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում:

4.3. Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի անորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Անորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպես նաև են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	30 սեպտեմբերի 2014	30 սեպտեմբերի 2013
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	407.60	405.29
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	513.49	546.82

4.4. Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունն արտածելու և հարկային հաշվարկները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում Ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ընդգրկում են կանխիկ դրամը և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6. Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7. Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են իրական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. դեբիտորական պարտքեր, ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա՝ հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ընկերությունը սահմանում է իր ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչումից հետո և անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ կատարում է վերագնահատում յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Այնուհետև դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Դեբիտորական պարտքերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Ընկերությունը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույթներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամտին, մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում, արժեզրկումից կորուստը նվազում է և այդ նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն կապվել արժեզրկման ճանաչումից հետո առաջացող որևէ իրադարձության հետ, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է: Արժեզրկումից կորստի որևէ հետագա հակադարձում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, այն դեպքում, երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է հակադարձման ամսաթվով իր հակադարձված արժեքին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն անողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9.1 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.10. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ Ընկերության շենքի, որը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Օգտակար ծառայության ժամկետ
(տարիներ)

Տոկոսադրույք (%)

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20
Հիմնական միջոցներ 50 հազար դրամից ցածր արժեքով	1	100

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ընկերությունը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքում ճանաչում է կապիտալ բնույթի ծախսումները, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարվում են ճանաչման չափանիշները: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է արժեզրկված ակտիվների իրական արժեքում փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է այլ համապարփակ եկամտում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.11. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և ապահովագրական պորտֆելի ձեռքբերման գծով ոչ նյութական ակտիվից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Համաձայն ՖՀՄՍ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» պահանջների Ընկերությունը տարվա ընթացքում ձեռքբերված ապահովագրական պորտֆելի գծով կիրառել է տարանջատված ներկայացում, որի դեպքում ձեռք բերված ապահովագրության պայմանագրերի իրական արժեքը բաժանվում է երկու բաղադրիչների՝

ա) պարտավորություն, որը չափվում է ապահովագրողի կողմից թողարկվող ապահովագրության պայմանագրերի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխան:

բ) ոչ նյութական ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է՝ (i) ձեռք բերված պայմանագրային ապահովագրական իրավունքների և ստանձնած ապահովագրական պարտավորությունների իրական արժեքի, և (ii) «ա» կետում նկարագրված գումարի միջև տարբերությունը: Այդ ակտիվի հետագա չափումը համապատասխանում է դրա հետ կապված ապահովագրական պարտավորության չափմանը:

4.12. Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12.1. Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են բանկերից ստացված վարկերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման, կառուցման կամ արտադրության հետ, ներառվում են այդ ակտիվի արժեքում, համաձայն ՀՀՄՍ 23 «Փոխառության ծախսումներ» պահանջների:

4.13. Կենսաթոշակներ

Ընկերությունում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում:

4.14. Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.15. Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16. Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.17. Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.18. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի համար գնահատումները պետք է կատարվեն ինչպես հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ ներկայացված ակնկալվող պահանջների վերջնական արժեքի համար, այնպես էլ այն ակնկալվող պահանջների արժեքի համար, որոնք տեղի են ունեցել, սակայն դեռևս չեն ներկայացվել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ (ՏԶՊՊ): Պահանջների վերջնական արժեքը հստակորեն որոշելու համար կարող է զգալի ժամանակ պահանջվել և որոշ պայմանագրերի դեպքում, տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջները կազմում են հաշվեկշռի պարտավորությունների մեծ մասը:

Այս գնահատումների հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերության անցյալ պահանջները կարող են օգտագործվել պահանջների հետագա զարգացումը և, հետևաբար նաև, պահանջների վերջնական արժեքը կանխատեսելու համար: Որպես այդպիսին, այս մեթոդներն արտացոլում են վճարված և տեղի ունեցած վնասները, յուրաքանչյուր պահանջի գծով միջին ծախսերը, նախորդ տարիներում հետազոտված պահանջների քանակը և ակնկալվող վնասաբերության ցուցանիշները: Պահանջների պատմական զարգացումը հիմնականում վերլուծվում է տվյալ տարվա համար, սակայն կարող է նաև վերլուծվել աշխարհագրական տարածքից ելնելով, ինչպես նաև ըստ նշանակալի ապահովագրական դասերի: Հիմնական դժվարությունը կայանում է նրանում, որ Հայաստանի ապահովագրական շուկան համեմատաբար նոր է և անկայուն, այդուամենայնիվ, գրեթե անհնար է կատարել ապագա գնահատումներ՝ հիմնվելով պատմական տվյալների վրա:

Ընկերությունը գնահատում է ներկայացված պահանջները «դեպք-առ-դեպք» մեթոդով, բացառությամբ ապահովագրության այն դասերի, որտեղ պահանջների՝ հաշվետու ամսվա և դրան նախորդող տասնմեկ ամիսների միջին ամսական քանակը հիսուն և ավելի է, և պահանջների հատուցումների չափերն այդ ամիսների ընթացքում էականորեն չեն տատանվել: Նման դասերի համար օգտագործվում է «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» գնահատում: ՏԶՊՊ-ն գնահատվում է օգտագործելով վիճակագրական մեթոդներ, որոնք հիմնվում են անցյալ տարիների պատմական տվյալների վրա:

Ղեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց ղեբիտորական պարտքերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբերվել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի ղեբիտորական պարտքերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի և արդյունաբերության ռիսկում և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Ընկերության ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական պարտատոմսեր: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է այլ համապարփակ եկամտում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 32 ժանոթագրությունը:

6. Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հոդ	Շեմեր	Համակարգ-չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Գրասենյակային սարքա-վորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
Վերազնահատում							
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	836,937	170,123	56,232	144,495	13,767	1,221,554
Վերազնահատում		22,055	-	-	-	-	22,055
Վերազնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում		(14,575)	-	-	-	-	(14,575)
Ավելացում	8,030	239,283	138,772	61,089	53,795	3,117	504,086
Օտարում		-	(893)	(9,925)	(5,443)	(4,098)	(20,359)
Վերադասակարգում		-	-	-	-	-	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,030	1,083,700	308,002	107,396	192,847	12,786	1,712,761
Վերազնահատում		-	-	-	-	-	-
Վերազնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում		-	-	-	-	-	-
Ավելացում	2,000	21,953	11,183	1,530	15,915	-	52,581
Օտարում		-	-	-	-	(851)	(851)
Վերադասակարգում		-	-	-	-	-	-
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	10,030	1,105,653	319,185	108,926	208,762	11,934	1,764,490
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՀՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	3,210	75,024	28,119	54,041	1,245	161,639
Հատկացումներ		11,365	42,280	14,834	37,204	881	106,564
Վերազնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում		(14,575)	-	-	-	-	(14,575)
Օտարում		-	(871)	(6,580)	(4,071)	(563)	(12,085)
Վերադասակարգում		-	-	-	-	-	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	116,433	36,373	87,174	1,563	241,543
Հատկացումներ		16,548	36,484	14,267	25,196	789	93,283
Վերազնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում		-	-	-	-	-	-
Օտարում		-	-	-	-	(83)	(83)
Վերադասակարգում		-	-	-	-	-	-
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	-	16,548	152,917	50,640	112,369	2,270	334,743
ՀԱՀՎԵԿՇՈՒՄՆԻ ԱՐԺԵՔ							
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	10,030	1,089,105	166,269	58,286	96,392	9,666	1,429,747
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,030	1,083,700	191,569	71,023	105,674	11,222	1,471,218

Ակտիվների վերազնահատում

Ընկերության անշարժ գույքի վերջին գնահատումը կատարվել է 21.12.2013թ. «Ար ՎԻ ԷՄ» ՍՊԸ կողմից: Վերազնահատման արդյունքում գրանցվել է անշարժ գույքի որոշ միավորների արժեքի աճ, ընդամենը 22,055 հազար դրամ գումարի չափով, որը վերագրվել է վերազնահատման պահուստին, ինչպես նաև 298 հազար դրամի ծախս, որը գրանցվել է շահույթ-վնասում: Իրական արժեքով անշարժ գույքի գնահատման համար Դեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր 981,856 հազար դրամ (2012թ. 15,428 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարություն

2012թ. օգոստոս ամսին Ընկերությունը ձեռք է բերել վարչական տարածք ընդհանուր 728.6 քմ մակերեսով 731,699 հազար դրամ գումարով: Ակտիվի արժեքին արդեն իսկ կապիտալացվել էր 21,385 հազար դրամ վերանորոգման և այլ աշխատանքների վերաբերող ծախսեր, ինչպես նաև 19,923 հազար դրամ փոխառության ծախսումներ:

2014թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ գլխամասային գրասենյակի տարածքի արժեքը աճել է կատարված վերանորոգման աշխատանքների գումարով և կազմել է 1,023,953 հազար դրամ:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 91,820 հազար դրամ (2013թ. 91,785 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2014թ.-ի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության 1,023,953 հազար դրամ արժեքով շենքը գրավադրված է որպես ապահովություն Ընկերության փոխառությունների համար (տես ծանոթագրություն 18):

7. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-
		71,354	648,145	719,499

Ավելացում	23,018	12,671	2,019	709,559
Օտարում				-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,018	84,025	650,164	757,207
Ավելացում	28,917	7,438	3,455	39,810
Օտարում				
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	51,935	91,464	653,619	797,017
ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	7,205	175,297	182,502
Մասհանումներ	17,860	8,954	472,966	179,347
Օտարում				-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,860	16,159	648,263	682,282
Մասհանումներ	7,945	7,749	593	16,287
Օտարում				
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	25,805	23,908	648,856	698,569
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	26,130	67,555	4,763	98,448
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,158	67,866	1,901	74,925

2014թ.-ի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ԸՆԿԵՐՈՒՅՈՒՆԸ չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

2012թ-ին ընկերությունը ձեռք է բերել «Կասկադ Ինշուրանս» ԱՓԲԸ ապահովագրական պորտֆել, որի արդյունքում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ԸՆԿԵՐՈՒՅՈՒՆԸ ճանաչել է ոչ նյութական ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է ԸՆԿԵՐՈՒՅՈՒՆԸ կողմից ձեռքբերված ակտիվի իրական արժեքի և վճարված փոխհատուցման դրական տարբերություն:

Լիցենզիաներում և վստահագրերում ներառված են 17,509 սկզբնական արժեքով լիցենզիաներ՝ ստացված բաժնետիրոջ կողմից որպես շնորհ: Այդ լիցենզիաների գծով ամորտիզացիոն ծախսերը կազմել են 4,377 հազար դրամ և նույն չափով ԸՆԿԵՐՈՒՅՈՒՆԸ ճանաչել է եկամուտ շնորհներից՝ նվազեցնելով պարտավորություններում ճանաչված ակտիվներին վերաբերող շնորհները (տես ծանոթ. 21):

8. Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Կանխվճարներ և այլ դեբիտորներ	343,568	285,439
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	(637)	(2,067)
	342,931	283,371
Կանխավճարված հարկեր և տուրքեր	-	150
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	112	88
Այլ	6,476	6,710
ԸՆդամենը այլ ակտիվներ	349,519	290,319

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	ԸՆդամենը
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,055
Տարվա ծախս	1,841
Դուրսգրում	(966)
Վերադարձ	137
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,067
Տարվա ծախս	12,250
Դուրսգրում	(13,762)
Վերադարձ	81
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	637

9. Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է տվյալ ժամանակաշրջանի համար հետաձգված ձեռքբերման ծախսերի շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	ԸՆդամենը
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	531,039
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր	1,326,122
Ծախսի ճանաչում	(1,326,872)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	530,289
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր	890,809
Ծախսի ճանաչում	(944,880)

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ

476,218

10. Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Պահանջներ ապահովադիրների նկատմամբ	983,716	938,066
Պահանջներ վերապահովագրողների նկատմամբ	50,610	20,825
Պահանջներ միջնորդների նկատմամբ	423,157	756,419
Սուբրոգացիա	136,273	23,198
Այլ ապահովագրական դեբիտորական պարտքեր	-	45,240
Արժեզրկումից պահուստ	(73,348)	(38,171)
Ընդամենը ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	1,520,408	1,745,577

Այլ ապահովագրական դեբիտորական պարտքերը ներառում են «Կասկադ Ինշուրանս» ԱՓԲԸ ստացվելիք գումարները ապահովագրական պորտֆելի ձեռքբերման արդյունքում:

Տարվա ընթացքում արժեզրկումից պահուստի շարժը ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքերի գծով հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,954
Տարվա ծախս	16,581
Դուրս գրում	(17,378)
Վերադարձ	5,014
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,171
Տարվա ծախս	130,024
Դուրս գրում	(98,773)
Վերադարձ	3,925
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	73,348

11. Այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	1,463	5,512
Փոխառություններ իրավաբանական անձանց	5,400	3,010
Կասկածելի փոխառությունների գծով պահուստ	(80)	(1,781)
Ընդամենը այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ	6,783	6,741

Այլ անձանց տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Տարվա ծախս	1,781
Դուրսգրում	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,781
Տարվա ծախս	1,316
Դուրսգրում	(3,017)
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	80

12. Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Ավանդներ	1,801,548	1,377,573
Փոխառություններ ֆինանսական կազմակերպություններին	100,362	172,538
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,901,909	1,550,111

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում ավանդները՝ 1,212,160 հազար դրամ գումարով (67%) կենտրոնացված են 5 բանկերում (2013թ.՝ 1,158,048 հազար դրամ (84%) կենտրոնացված 5 բանկերում):

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության ներգրաված միջոցների և ստացված երաշխիքների դիմաց գրավադրված ավանդներ չկան (2013թ.՝ ոչինչ):

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ավանդների վրա դրված չէ արգելանք ԴԱՀԿ կողմից՝ Ընկերության դեմ ներկայացված հայցի գծով դատարանի կայացված որոշման համաձայն (2013թ.՝ ոչինչ):

13. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Չզանցվող ներդրումներ		
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	1,597,212	2,202,680
Ոչ պետական պարտատոմսեր	164,160	184,588
Ընդամենը ներդրումներ	1,761,372	2,387,268

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չզանցված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով գնահատման մեխանիզմ, որն օգտագործում է ներկա շուկայական դրույքները ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30		2013 դեկտեմբերի 31	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.13%-10.85%	2014-2032	8.13%-10.85%	2014-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	10.1-13%	2013-2016	10.1-13%	2013-2016

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 4,203,348 հազար դրամով իրական արժեքով (2013թ.՝ 3,825,577 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 6 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 18):

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,231	4,259
Բանկային հաշիվներ	38,672	129,233
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39,902	133,492

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 30,234 հազար դրամ գումարով (78%) հաշիվները կենտրոնացված են 5 բանկերում (2013թ. 101,886 հազար դրամ (79%) կենտրոնացված 5 բանկերում):

15. Բաժնետիրական կապիտալ

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,536,260 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 4,124 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 615,000 դրամ անվանական արժեքով (2013թ.՝ 4,124 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 615,000 դրամ անվանական արժեքով):

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30		2013 դեկտեմբերի 31	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %
Լևոն Ալթունյան	634,065	25	634,065	25
«Ինվեստ-Պոլիս» ՓԲԸ	1,902,195	75	1,902,195	75
Ընդամենը	2,536,260	100	2,536,260	100

2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2013թ. Ընկերությունն ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 885,608 հազար դրամ գումարով (2012թ. 701,247 հազար դրամ):
Ընկերության բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է ի հաշիվ ընկերության չբաշխված շահույթի:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների ընդհանուր ֆինանսական ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15 %-ի չափով: 2013թ առաջին կիսամյակում գլխավոր պահուստը ավելացվել է 5,704 հազար դրամով ընկերության կուտակված շահույթի հաշվին:

16. Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30			2013 դեկտեմբերի 31		
	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություն	Վերապահովարական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություն	Վերապահովարական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ
Չվաստակած ապահովագրական վճարներ	3,156,084	(713,672)	2,442,411	2,989,290	(827,958)	2,161,332
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	450,266	(101,849)	348,417	239,630	(19,997)	219,633
Ներկայացված պահանջներ	243,933	(38,166)	205,767	437,326	(56,116)	381,210
2014թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ / 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,850,282	(853,687)	2,996,595	3,666,246	(904,071)	2,762,175

Ծանոթագրության հաջորդ աղյուսակները ցույց են տալիս ապահովագրական պարտավորությունների և համապատասխան վերապահովագրական ակտիվների գծով փոփոխությունները հաշվետու ժամանակաշրջանների համար.

Չվաստակած ապահովագրավճարներ

	Ապահովագրական	Վերապահովագրական	Զուտ
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,809,936	(854,890)	1,955,046
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ապահովագրավճարներ	7,608,469	(1,152,185)	6,456,284
Ընթացիկ ժամանակաշրջանում վաստակած ապահովագրավճարներ	(7,429,115)	1,179,117	(6,249,998)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,989,290	(827,958)	2,161,332
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ապահովագրավճարներ	3,651,034	324,537	3,975,571
Ընթացիկ ժամանակաշրջանում վաստակած ապահովագրավճարներ	(3,484,240)	(210,251)	(3,694,492)
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	3,156,084	(713,672)	2,442,411

Պահանջների պահուստ

	Ապահովագրական	Վերապահովագրական	Զուտ
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	205,009	(12,937)	192,072
Ներկայացված պահանջներ	307,598	(72,383)	235,215
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	512,607	(85,320)	427,287
ՆՉՊՊ և ՏՉՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	3,988,559	(103,684)	3,884,875
Վճարված հատուցումներ	(3,824,210)	112,891	(3,711,319)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	676,956	(76,113)	600,843
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	239,630	(19,997)	219,633
Ներկայացված պահանջներ	437,326	(56,116)	381,210
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	676,956	(76,113)	600,843
ՆՉՊՊ և ՏՉՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	2,579,027	(276,861)	2,302,166
Վճարված հատուցումներ	(2,561,785)	212,959	(2,348,825)
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	694,199	(140,015)	554,184
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	450,266	(101,849)	348,417
Ներկայացված պահանջներ	243,933	(38,166)	205,767
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	694,199	(140,015)	554,184

17. Ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Ապահովադիրներին վճարվելիք գումարներ	12,787	15,333
Վերապահովագրողներին վճարվելիք գումարներ	333,726	578,082
Գործակալներին, բրոքերներին և միջնորդներին վճարվելիք գումարներ	71,193	162,684
Ընդամենը ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	417,706	756,099

18. Բանկերից ստացված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Բանկերից ստացված վարկեր	701,482	1,153,109
Ընդամենը	701,482	1,153,109

Բանկերից ստացված վարկերը՝ 701,482 հազար դրամ գումարով ունեն փոփոխական տոկոսադրույք, որը հաշվարկվում է գործընկեր բանկի կողմից հաշվարկվող հաշվարկային տոկոսադրույքով, գումարած 2.2% տարեկան: Բանկերից ստացված մնացած վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույք:

Ստացված վարկերի ապահովման միջոց են հանդիսանում Ընկերության գլխամասային գրասենյակի տարածքը, բանկային հաշիվների շրջանառությունը, կորպորատիվ պարտատոմսերը (տես ծանոթ. 6, 13), ինչպես նաև բաժնետիրոջ կողմից տրված երաշխավորությունը:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2013թ.՝ ոչինչ):

19. Հետգնման պայմանով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014	Ակտիվ	Պարտավորություն
	սեպտեմբերի 30	2013	2013
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ (ծանոթ. 13)	4,203,348	3,825,577	3,988,436
Ընդամենը	4,203,348	3,825,577	3,988,436

20. Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ

Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտները վերաբերում են հետաձգված վերաապահովագրության պայմանագրերից ստացվելիք միջնորդավճարներին, որոնց շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,561
Հետաձգված վերաապահովագրության միջնորդավճարներ եկամտի ճանաչում	175,391 (164,611)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,341
Հետաձգված վերաապահովագրության միջնորդավճարներ եկամտի ճանաչում	128,707 (127,964)
2014թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	96,084

21. Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Վճարվելիք գումարներ	23,370	42,360
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	17,932	71,710
Ավտոապահովագրողների բյուրոյին վճարվելիք գումարներ	30,494	28,171
Այլ վճարվելիք գումարներ	7,807	19,515
	79,603	161,756
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	0	4,377
Այլ պահուստներ	60,128	77,375
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	139,731	243,508

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,377	0
Աճ/(ճկազում)	0	17,509
Եկամտի ճանաչում	-4,377	-13,132
Մնացորդը սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	0	4,377

22. Ապահովագրավճարներ

Հազար ՀՀ դրամ							2014
	Համախառն ապահովագրավճարներ	Փոփոխություն չվաստակած ապահովագրավճարների համախառն պահուստում	Համախառն ապահովագրավճարների գծով հասույթ	Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ	Վերաապահովագրողների մասը չվաստակած ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	Փոխանցված վաստակած ապահովագրավճարներ	Ապահովագրավճարների գծով զուտ հասույթ
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	153,813	(4,525)	149,287	(10,402)	(2,068)	(12,470)	136,817
Առողջության ապահովագրություն	1,189,515	18,331	1,207,845	-	-	-	1,207,845
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	394,520	(47,790)	346,730	(83,383)	6,575	(76,808)	269,922
Օդանավերի ապահովագրություն	29,911	(11,130)	18,781	(19,290)	6,688	(12,602)	6,180
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	83,953	35,722	119,674	(58,990)	(18,588)	(77,578)	42,096
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	629,973	99,925	729,898	(414,989)	(89,043)	(504,031)	225,867
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	16,940	(2,284)	14,656	(5,551)	(608)	(6,159)	8,497
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	10,163	(3,475)	6,688	(5,704)	1,869	(3,835)	2,853
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	109,014	(577)	108,437	(61,688)	(9,953)	(71,641)	36,796
Երաշխիքի տրամադրում	-	94	94	-	-	-	94
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	58,977	(15,707)	43,270	(55,498)	16,001	(39,498)	3,772
Աջակցության ապահովագրություն	141,526	22,940	164,466	(9,375)	(25,159)	(34,534)	129,932
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	2,650,904	(258,318)	2,392,586	-	-	-	2,392,586
Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	5,469,208	(166,794)	5,302,414	(724,870)	(114,286)	(839,156)	4,463,258

Հազար ՀՀ դրամ							2013
	Համախառն ապահովագրավճարներ	Փոփոխություն չվաստակած ապահովագրավճարների համախառն պահուստում	<i>Համախառն ապահովագրավճարների գծով հասույթ</i>	Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ	Վերաապահովագրողների մասը չվաստակած ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	<i>Փոխանցված վաստակած ապահովագրավճարներ</i>	Ապահովագրավճարների գծով զուտ հասույթ
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	143,987	(10,649)	133,338	(16,888)	2,197	(14,691)	118,647
Առողջության ապահովագրություն	1,944,480	(126,115)	1,818,365	-	-	-	1,818,365
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	295,905	36,784	332,689	(65,365)	(135)	(65,500)	267,189
Օդանավերի ապահովագրություն	38,000	(11,887)	26,113	(25,012)	7,736	(17,275)	8,838
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	152,629	(20,686)	131,943	(95,411)	8,839	(86,571)	45,372
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	453,209	230,353	683,562	(300,755)	(192,821)	(493,575)	189,987
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	13,446	(429)	13,016	(10,212)	2,032	(8,180)	4,836
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	14,800	(5,061)	9,739	(8,494)	2,914	(5,580)	4,159
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	81,697	28,715	110,412	(43,830)	(32,353)	(76,183)	34,228
Երաշխիքի տրամադրում	-	122	122	-	-	-	122
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	44,096	(13,420)	30,676	(40,803)	12,063	(28,741)	1,935
Աջակցության ապահովագրություն	125,516	16,706	142,222	(1,047)	(17,265)	(18,312)	123,910
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	2,532,648	(355,601)	2,177,047	-	-	-	2,177,047
Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	5,840,413	(231,168)	5,609,245	(607,816)	(206,793)	(814,609)	4,794,636

23. Վերապահովագրության միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30			2013 սեպտեմբերի 30		
	Վերապահ- ովագրության միջնորդավճար	Վերապահ- ովագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	Զուտ վերապահ- ովագրության միջնորդավճար	Վերապահ- ովագրության միջնորդավճար	Վերապահ- ովագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	Զուտ վերապահ- ովագրության միջնորդավճար
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	1,966	(15)	1,952	2,537	(46)	2,491
Ցանաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	24,843	(1,345)	23,498	17,606	(1,233)	16,373
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	11,812	-	11,812	15,255	(4)	15,251
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	76,797	(1,937)	74,860	74,660	(2,829)	71,831
Ցանաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	1,986	(152)	1,834	2,095	(43)	2,052
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	8,119	(33)	8,087	7,003	-	7,003
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	5,423	-	5,423	3,587	-	3,587
Աջակցության ապահովագրություն	499	-	499	313	-	313
Ընդամենը	131,445	(3,481)	127,964	123,056	(4,155)	118,901

24. Ներդրումային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
	սեպտեմբերի 30	սեպտեմբերի 30
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից տոկոսային եկամուտ	154,439	119,948
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերից տոկոսային եկամուտ	424,422	340,974
Այլ ներդրումային եկամուտ	0	0
Ընդամենը ներդրումային եկամուտ	578,861	460,922

25 Ապահովագրական հատուցումներ

Հազար ՀՀ դրամ	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործումից բխող պատասխանատվություն	Ընդհանուր պատասխանատվություն	Ֆինանսական վնասների	Աջակցություն	2014 սեպտեմբերի 30	
										ԱՊՊԱ	Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	38,630	801,470	156,899	850	19,773	5,843	7,637	137,636	20,232	1,372,814	2,561,785
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	3,974	(9,167)	(1,932)	262	2,392	233	11,725	6,095	4,817	(14,097)	4,303
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	(3,075)	(52,738)	(16,404)	6,349	36,990	(1,190)	(606)	3,288	22,117	18,209	12,940
Ապահովագրական հատուցումներ	39,530	739,565	138,562	7,460	59,155	4,886	18,757	147,019	47,167	1,376,926	2,579,027
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերապահովագրողի մաս	0	0	(37,198)	(765)	(32,034)	(3,069)	(8,714)	(131,180)	-	-	(212,959)
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	379	(237)	(3,351)	(248)	(9,804)	(5,859)	953	-	(18,167)
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	(1,624)	(5,755)	(33,431)	(320)	407	(5,012)	-	-	(45,734)
Ապահովագրական հատուցումներում վերապահովագրողի մաս	-	-	(38,444)	(6,757)	(68,815)	(3,637)	(18,110)	(142,051)	953	-	(276,861)
Ձուտ ապահովագրական հատուցումներ	39,530	739,565	100,118	703	(9,660)	1,249	647	4,969	48,120	1,376,926	2,302,167

Հազար ՀՀ դրամ	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործումից բխող պատասխանատվություն	Ընդհանուր պատասխանատվություն	Ֆինանսական վնասների	Աջակցություն	2013 սեպտեմբերի 30	
										ԱՊՊԱ	Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	13,570	932,075	179,140	1,968	34,835	(0)	185	19,016	13,152	1,672,968	2,866,909
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	324	20,761	(5,487)	0	(1,512)	(16)	(32)	10	(3,037)	9,672	20,684
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	(1,231)	4,022	(20,855)	(182)	6,032	-	100	(18,815)	(12,874)	5,156	(38,645)
Ապահովագրական հատուցումներ	12,663	956,857	152,799	1,787	39,356	(16)	253	211	(2,759)	1,687,796	2,848,948
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերապահովագրողի մաս	-	-	(46,393)	(1,771)	(26,985)	-	(94)	(19,016)	(544)	-	(94,803)
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	1,705	(6)	1,804	8	24	(10)	(207)	-	3,318
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	19,606	76	(5,624)	-	-	18,815	-	-	32,872
Ապահովագրական հատուցումներում վերապահովագրողի մաս	-	-	(25,083)	(1,702)	(30,805)	8	(71)	(211)	(751)	-	(58,614)
Ձուտ ապահովագրական հատուցումներ	12,663	956,857	127,716	85	8,551	(8)	183	-	(3,510)	1,687,796	2,790,334

26. Ձեռքբերման ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Միջնորդավճարներ գործակալներին		
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	36,311	32,357
Առողջության ապահովագրություն	215,086	299,025
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	55,920	60,967
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	83,759	99,031
Աջակցության ապահովագրություն	48,671	42,426
ԱՊՊԱ	355,376	309,387
Այլ	32,851	45,608
	827,973	888,801
Միջնորդավճարներ բրոքերներին		
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	1,186	10,610
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	2,973	6,672
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	7,077	33,718
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	128	1,397
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	4,135	4,186
Այլ	2,204	2,030
	17,702	58,613
Բժշկական ստուգման և այլ ձեռքբերման ծախսեր	99,205	33,005
Ընդամենը ձեռքբերման ծախսեր	944,880	980,418

27. Ֆինանսական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Տոկոսային ծախսեր ռեպո համաձայնագրերով վարկերից	213,373	217,725
Տոկոսային ծախսեր բանկերից ստացված վարկերից	84,699	11,393
Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով տրամադրված վարկերի գեղչումից ֆինանսական ծախսեր	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր	298,071	229,118

28. Այլ ակտիվների և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Այլ ակտիվներ (ծանոթ. 8, 11)	12,250	(145)
Ապոհավագրության գծով դեբիտորական պարտքեր (ծանոթ. 10)	130,024	27,740
Այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ (ծանոթ. 11)	1,316	415
Այլ ակտիվների և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման ծախս	143,591	28,009

29. Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	609,674	646,852
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	609,674	646,852

30. Այլ գործառնական և վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների պահպանման ծախսեր	29,890	35,063
Գովազդի ծախսեր	120,752	50,850
Գործուղման ծախսեր	5,791	7,043
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	21,856	33,136
Վարձակալության գծով ծախսեր	76,883	104,547
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	16,156	16,460
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	66,210	55,207
Անվտանգության գծով ծախսեր	4,047	3,483
Ներկայացուցչական ծախսեր	3,686	2,183
Բանկային ծախսեր	2,045	2,967
Գրասենյակային ծախսեր	44,449	37,649

Տույժեր ու տուգանքներ	762	2,625
Հիմնական միջոցների վաճառքից ծախս	770	0
Անդամավճարներ	2,950	3,200
Վճարներ Հայաստանի Ավտոապագովագրողների Բյուրոյին	84,199	81,015
Անհատույց տրված ակտիվներ	3,234	10,037
Այլ ծախսեր	22,511	24,503
Ընդամենը այլ գործառնական և վարչական ծախսեր	506,191	469,966

31. Հահուքահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 սեպտեմբերի 30
Ընթացիկ հարկ	171,601	41,066
Հետաձգված հարկ	(1,276)	5,894
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	170,324	46,960

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2013	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	2014 սեպտեմբերի 30
Այլ պարտավորություններ	15,651	(3,626)	-	12,026
Ապահովագրական հատուցումներ	6,515	(5,661)	-	854
Վարձակալված հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումներ	1,842	(206)	-	1,636
Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	329	(0)	-	329
Այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ	-	-	-	-
Կուտակված հարկային վճար	-	-	-	-
Վերապահ-ներից ստացմ. ենթակա միջնորդավճարների գծով դեբ.պարտքեր	19,068	149	-	19,217
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	43,406	(9,344)	-	34,062
Հիմնական միջոցներ, վերագնահատում	(16,324)	643	-	(15,681)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(91,602)	-	47,679	(43,923)
Այլ ակտիվներ	(439)	(154)	-	(594)
Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	(1,945)	49	-	(1,896)
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատություններին	(3,104)	(713)	-	(3,817)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(258)	181	-	(77)
Այլ ապահովագրական պահուստներ	(15,215)	-	-	(15,215)
Գործակալական միջնորդավճարների գծով կր.պարտքեր	(105,859)	10,615	-	(95,243)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(234,746)	10,622	47,679	(176,445)
Ձուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(191,340)	1,277	47,679	(142,384)

32. Արտահաշվեկշռային հաշիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014 սեպտեմբերի 30	2013 դեկտեմբերի 31
Որպես գրավ պահվող անշարժ գույք և այլ հիմնական միջոցներ	32,586	32,586
Գրավադրված ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,203,348	3,825,577
Գրավադրված այլ արժեթղթեր	-	160,000
Գրավադրված անշարժ գույք և այլ հիմնական միջոցներ	1,009,699	-
Գրավադրված դրամական միջոցներ	3,084	4,106
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող շենքեր	95,627	89,639
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող փոխադրամիջոցներ և այլ հիմնական միջոցներ	3,600	3,600
Ստացված երաշխիքներ	-	4,950
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ապահովագրական գումարներ	2,494,972,680	2,076,449,761
Վերապահավորության պայմանագրերի գծով վերապահավորական գումարներ	1,144,652,389	1,026,811,222
Այլ արտահաշվեկշռային հոդվածներ	198,465	114,690
Ընդամենը	3,645,171,478	3,107,496,131

«Ինվեստ պոլիս» ՍՊԸ ուղղակի նշանակալից մասնակից անձի փոխկապակցված անձինք՝

- Տառյանա Յուրևնա Կայգարոզովա
- Ինգոստորախ Ապահովագրական ԲԲԸ

3. Ստրախովայա կոմպանիա «Ինգոսստրախ-Ս» ՍՊԸ
4. ԷՄԷՍԿ Բժշկական Ապահովագրական ԲԲԸ
5. Կլինիկա ԼՄՍ ՍՊԸ
6. ՏԻՍ Ասսիտանս ՍՊԸ
7. Ստրախովայա կոմպանիա «Ինգոսստրախ-ժիզն» ՍՊԸ
8. Ինգոսստրախ-ՍեդՑենտր ՓԲԸ
9. Ինգոսստրախ-ինվեստիցիի Կառավարող ընկերություն ԲԲԸ
10. Չրեզվիչայնայա ստրախովայա կոմպանիա ԲԲԸ
11. ԲելՊոլիս-Ինվեստ ՍՊԸ
12. Ալցիոներնայա ստրախովայա կոմպանիա «ԻՆՊՈ Ուկրաինա» ՓԲԸ
13. ԻՆՊՈ Արմենիա Ապահովագրական ՓԲԸ
14. Գարանտ Ապահովագրական բաժնետիրական ընկերություն
15. «ԿԻՐԳԻՋԻՆՍՏՐԱԽ» Ապահովագրական դրոզա-ռուսական համատեղ ՓԲԸ արտասահմանյան ապահովագրության գծով
16. Ինժեներնի Կոնսալտինգովի Ցենտր Պրոմտեխաշիտե ՍՊԸ

Ինգոսստրախ ԲԲԸ անուղղակի նշանակալից անձի փոխկապակցված անձինք՝

1. Օլեգ Սանուկեովիչ Վիխանսկի
2. Սերգեյ Ալեքսանդրովիչ Պրոտոկլիտով
3. Ալեքսանդր Վալերևիչ Գրիգորև
4. Իրինա Ռադամիրովա Գարինա
5. Սվետլանա Վադիմիրովնա Վորոպևա
6. Վյաչեսլավ Իվանովիչ Չերբակով
7. Բորիս Գրիգորևիչ Ֆեոդորով
8. Սերգեյ Ալեքսանդրովիչ Պրոտոկլիտով
9. Օլգա Նիկոլաևնա Ջինովևա
10. Ալեքսանդր Պավլովիչ Դոկո
11. Միխայիլ Վյաչեսլավովիչ Կուչին
12. Իգոր Սերգեևիչ Յամով
13. Կոնստանտին Բորիսովիչ Սոկոլով
14. Ալեքսեյ Անատոլևիչ Սոկոլով
15. Նիկոլայ Վադիմիրովիչ Գալուշին
16. «ՍՈՖԱԳ» Ապահովագրական բաժնետիրական ընկերություն
17. «Ինգոնորդ» Ապահովագրական բաժնետիրական ընկերություն
18. «Կիրգիզինստրախ» Ապահովագրական ՓԲԸ
19. «Բելինգոստրախ» Ապահովագրական ՓԲԸ
20. «Նուրելես» դրոզա-ռուսական համատեղ ՍՊԸ
21. «Ինվեստ-Պոլիս» ՍՊԸ
22. Ալցիոներնայա ստրախովայա կոմպանիա «ԻՆՊՈ Ուկրաինա ժիզն» ՓԲԸ

Լևոն Ալթունյան ֆիզիկական անձ ուղղակի նշանակալից մասնակցի փոխկապակցված անձինք՝

1. Նատալյա Ալթունյան
2. Նորայր Ալթունյան
3. Մերի Ալթունյան
4. Մարիա Ալթունյան
5. Դիանա Այդինյան
6. Վարդանանց ԲԿ

Ապահովագրական ընկերության գործադիր տնօրեն՝ **Լևոն Ալթունյան**

Գլխավոր հաշվապահ՝ **Ալվինա Բալբաբյան**